

Javaslat a

***Kakas Istvánné, Bakai Anna munkássága
települési értéktárba történő felvételéhez***

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Kakas Istvánné Bakai Anna munkássága

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és
élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki
megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Apátfalva

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

☒ települési	☐ tájegységi	☐ megyei	☐ külhoni magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása

Kakas Istvánné (1951. 04. 22.), Ancsa, gyermekeknek Ancsa néni mindenki ismeri a faluban.

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Tősgyökeres apátfalvi, szülei, nagyszülei is itt éltek. Ahogyan Ő fogalmazott, nagyon szegény kisparaszti családban nőtt fel, ahol bizony a gyermekeknek is dolgozniuk kellett. Megvolt a családon belüli munkamegosztás. Nagyszülei tanyán éltek (még lehetett), sokat járt oda segíteni. Először munka mellett (Újszegedi Szövőgyár) szövőnőnek tanult, majd az egészségügyben helyezkedett el Makón, s a nővér szakmát is kitanulta. Ekkor már három fiú gyermeke volt és nagyon örült annak (bár nagyon szerette a makói kórházat), hogy az akkori házi orvos „hazahívta”. Ekkor kezdett el férjével állatokat, többek között tehenet is tartani és túrót, tejfölt, sajtot is készített. Műveltek földet is, ma egy gyönyörű kertjük van a Maros parton a „Szilvás”-ban. Mint házi orvosi asszisztens ment nyugdíjba. Tehát nem véletlen, hogy a faluban mindenki ismeri.

E rövid élettörténet, és a több évtizedes megismerés is mutatja, nagyon sokrétű, és az apátfalvi mentalitást követve büszke, öntudatos személyiség, melyhez tudása a faluról, a falusi életről páratlan, és kezűgyessége egy bensőből fakadó óriási adomány.

A Pátfalváért Egyesület által a Szigetházban kézműves foglalkozások tartására *Vargáné Nagyfalusi Ilona* invitálta (2000). 2005-től hivatalosan is az egyesület tagja.

Mit köszönhet Ancsának az egyesület és azon felül a falu lakossága, főleg a felnövekvő generáció?

Összefoglalóan annyit mondhatnánk: Apátfalva tradicionális múltjának teljes ismerője, amit ma is tisztelettel őriz és szeretettel ad át főleg a gyermekeknek, de a felnőtteknek is.

A Maros parti Szilvásban megmutatja a paraszti kiskert művelését, mint önellátó parasztember. Kertje példaértékű.

Ismeri a mindennapi kenyeret adó kemencét, annak működését, fűtését. (Férje, mint gépészember, építette mérnöki pontossággal a Szigetház második kemencéjét.) Több ezer gyermeknek mutatta be a Szigetházban, főleg a lekváros bukta készítésének „tudományát”.

Fantasztikusan, az elődöktől elsajátítottan, azt követve süt és főz, nagyrészt maga termelte alapanyagokból.

Nem felejtette el, hogy valamikor csutkababával játszott, melyet általa a mai gyerekek is szívesen készítenek. Tudja a régi játékokat (gombzúgatás, körjátékok, stb.) és szívesen mesél róluk.

Több száz gyermeket tanított meg szőni, terményképet készíteni, kukoricacsuhéból alkotni és még sorolhatnám.

A csuhéból készített figurái mestermunkák. Több kiállítása is volt (Budapest, Szeged, Makó). Mai szóval úgy fogalmazhatnánk, profi ezen a kézműves területen.

Nem csak alkot, tele van ötletekkel, hogyan tudnánk rávenni a mai gyerekeket, hogy játszanak, alkossanak, ne csak a számítógép mellett üljenek.

Folyamatosan tanul, hogy a mai korra adaptált kézművességet elsajátítsa.

Ez mellett állandóan gyűjt: magokat, terméseket, leveleket, kavicsokat, üvegeket, mezei virágokat, stb., melyeket, mint természetes anyagokat felhasznál a kézműves foglalkozásokon.

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Az apátfalvi ünnepeket, annak szokásait még mindig követi, beszél róluk az ezekhez kapcsolódó foglalkozásokon, különösen az adventi készülődés témakörben.

Férjével együtt nagyon jó táncosok. Több évig a helyi hagyományőrző csoportban is táncoltak. Maga hímezte férje parasztingét, és nem kevés anyagi áldozattal apátfalvi népviseletet is varratott.

A Faluházban hímző, horgoló szakkört vezet felnőtteknek.

Végtelenül aktív, szó-szoros értelemben vett önzetlen közösségi ember.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

Tevékenysége, mely a falu számára érték: apátfalvi hímzései, horgolásai, csuhé dísz tárgyai. A felnőtteknek és gyerekeknek tartott kézműves foglalkozások, és a hihetetlen precízen elkészült alkotásai.

Kakas Istvánné az apátfalvi tradicionális múlt egyik legmegbízhatóbb tudással rendelkező ismerője. Annak az utolsó generációnak tagja, akitől még megbízható ismereteket tudhatunk meg a falusi élet múltjáról. A nagyszüleitől, szüleitől elsajátított gazdálkodásformát, állattartást, eszközöket, az apátfalvi fehérhímzést, az ünnepekhez tartozó szokásokat jól ismeri, az egyesület helytörténeti gyűjteményének egyik „muzeológusa”, és foglalkozásaival, kiselőadásaival mindezt átadja a helyi és a vidékről érkező gyermekeknek. Kakas Istvánné munkássága, mely elsősorban a Pátfalváért Egyesület Szigetházban végzett tevékenységéből mérhető le, a jövő apátfalvi történelemben meghatározó. Olyan ember, akihez mindig fordulhat az érdeklődő, ha Apátfalváról hitelesen tudni akar. A Pátfalváért Egyesület szerencsés, hogy megismerhette tiszteletét, szeretetét faluja iránt. Hogy felfedezhette ügyes kezét, ötletgazdagságát, kreativitását, önzetlenségét, autodidakta módon fejlesztett tudását, Ő példája az egy életen tartó tanulásnak is.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

Kútba kött- búbosba főtt, Dédszüleink ételei a reformkonyhában Röske 2003 9. oldal

A Pátfalváért Egyesület fotóarchívuma (saját készítésű fotók)

A Szigetházba érkező vidéki csoportok írásban adott véleménye (Pátfalváért Egyesület dokumentációja)

Főtér c. Tv műsor forgatása 2007. 02. 19.

2004. 12. 12. Szegedi Körzeti Stúdió forgatása, TV2 (szilveszteri műsor): Kis Samu Sógor disznóvágása

Budapest: 2010. november 19. Muharay Elemér Népművészeti Szövetség: „Apátfalván minden gyermek megtanulja Apátfalvát” továbbképzés, Kakas Istvánné munkáiból kiállítás

Marosvidék folyóiratban megjelent írások

Pátfalvi Szókimondó cikkei 2005-től

Vidéki média tudósításai: pl. Promenádnád 2017. 10. 21. A kölcsönözhető mesterségek

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe audiovizuális-dokumentációja:

Kézműves foglalkozás a Szigetházban 2005. 06.03/Kukoricacsuhéból készült pillangók

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

2007. 02.19. A Főtér c. tv műsor forgatásán

2011. 05.31. Szegedről közel 100 óvodás gyermeket fogadtunk a Szigetházban
Kakas Istvánné és a gyermekek hön szeretett, kemencébe sült, lekváros buktája

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

A fotók 2015. december 20-án készültek, a Szigetház felújítás utáni ünnepélyes átadásán.

A fenyőfán Kakas Istvánné által készített, horgolt karácsonyi díszek.

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Makó, 2017. 10. 21. Városi Könyvtár

A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Kakas Istvánné

A mi családjunk Deszken lakik, de mindkét mamám és tatám Apátfalván lakik. Mi a tesómmal mindig is szerettünk Apátfalván, ha csak tehetjük, utazunk ki. Sok barátunk van itt, az Apátfalvi Ifjúsági Klubba is beléptünk. Apátfalva népe nagyon mulatós, táncos, sok bált rendeznek a faluházban.

Mi is szoktunk a családdal és a barátokkal együtt elmenni.

Egy ilyen bálban amikor megláttam Ancsa néni és Pista bácsit apátfalvi táncokat táncolni, akkor döntöttem el, hogy megismerkedek a táncművészet ezen ágával is.

Lassan 5 éve része az életemnek a néptánc, a Tiszavirág Néptáncgyűlésben táncolok.

Ez idő alatt megtanultuk a Dél-Alföld több falujának táncát is, köztük Apátfalvát. Számomra ez a legkedvesebb tánc a Kárpát-medencéből. Fontosnak tartom, hogy megőrizzük a hagyományainkat, ebben a rohanó világban, és visszagondoljunk néha a régi időkre.

Pista bácsi és Ancsa néni sok mindennel fel tudja idézni a múltat.

Én is szeretnék hozzájárulni, hogy Ancsa néni elismerést kapjon, ő sok mindenre megtanított amit régről tud.

2018. október 30.

Mátó Csenge Deszk. Apátfalvi Ifjúsági Klub tagja

Javaslat Kakas Istvánné munkásságának értéktárba való felvételére

Ancsa néni egész életében szívósan, kitartóan, hatalmas teherbírással dolgozik. Kitűzött céljához a végsőkig ragaszkodik, és mindent megtesz, hogy azt elérje, teljesítse. Mindenben (akár a gyógyításban, betegápolásban, kézművességben, kézimunkában) a maximumra törekszik, minden tevékenységében igényes.

Férjével együtt kitanították három fiukat, s munkahely mellett, amit csak tudott maga készített el. Házuknál téhen, disznó aprójszág mindig volt, törekedve az önellátásra, ami viszont rengeteg munkával jár. Férjével közösen termelik gyermekeik családjára részére is a zöldséget és gyümölcsöt, melyet nyersen, befőttként, lekvárként, szörpként, savanyúságként dolgoz fel. Kiválóan, az apátfalvi ízvilágot megőrizve, hagyományos fűszerekkel ízesítve főz. Finom süteményeit az otthon épített kemencében süti meg, és a kelt tészták készítésének minden fortélyát ismeri.

Nyugdíjas korában télen több szabadideje marad, így a téli estéken rongyszőnyeget sző, horgol, vagy terítőt hímez, apátfalvi mintákkal. Végtelen türelmének, kísérletező kedvének, és kitartásának köszönhetően hímzései gyönyörűek, aprólékos, precíz szívet –lelket gyönyörködtető alkotások.

Sokoldalú, hagyományokat gondozó, átadó és kreatív tevékenységéért javasolom Kakas Istvánnét az értéktárba.

Vargáné Nagyfalusi Ilona

Apátfalva, 2018. ősz

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Szent István Egyházi
Általános Iskola és Kollégium
6900 Makó, Szent István tér 14-16.
Telefon: (62) 213-052, Fax: (62) 219-328
E-mail: szignum2007@gmail.com

Apátfalva Község Értéktára
részére

Tárgy: ajánlólevél

Tisztelt Elnök Asszony!

Kakas Istvánné több ízben részt vett a Szent István Egyházi Általános Iskola és Kollégium programjain. Ezen alkalmakon, mint a SZIGNUM nap, Családi nap, mindig Apátfalva népművészetét mutatta be, illetve csuhézást tanított a gyerekeknek. Előadásai, bemutatói hitelesek voltak, a gyerekek érdeklődve figyelték tevékenységét.

Az iskola tantestülete ezentúl is sok szeretettel várja Kakas Istvánnét mesterség bemutatóra és kézműves foglalkozásokra.

Makó, 2018. június 26.

Horváth János igazgató

Települési Értéktár elnöke részére
Apátfalva

Kakas Istvánné horgolás tevékenységének települési értéktárba való vételéhez

Kakas Istvánné apátfalvi kézműves, évek óta részt vesz a Marosvidék Baráti Társaság által, évente húsvét előtt szervezett „Kreatív húsvéti délelőtt” című kézműves programon, melyen kiállítja gyönyörű horgolásait, és kézműves bemutató keretében tanítja az asszonyokat a horgolásra. Az érdeklődők személyében egy hiteles népi mestert ismerhetnek meg, aki a minőséget tekinti elsőrendűnek, munkái szimmetrikusak, mértanilag pontosak. Művei mindennapi használatra (váza, díszdoboz, asztalterítő) és dísz tárgynak is alkalmasak.

2016-ban a Városnapon a Marosvidék standján is bemutatkozott termékeivel.

Munkásságának célja, hogy karácsonyfadíszekkel:-gömbök, angyalok, csillagok-szebbé tegye a karácsonyi ünnepeket, a csibék, és a számtalan féle horgolt tojásokkal pedig a húsvétot. Munkássága követésre méltó, munkái gyönyörűek, a legszebb kézimunkák, ezért javaslom a helyi értéktárba felvételre.

Makó, 2018. július 23.

Szilágyi Sándorné elnök

Fotók: Móricz Ágnes